

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

4 Νοεμβρίου 2008

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **4 Δεκεμβρίου 2008**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

α) Ε.Ε.-27 – Ευρωζώνη: Σημαντική επιδείνωση του οικονομικού κλίματος σε ΕΕ-27 και Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος τον Οκτώβριο σημειώνει ισχυρή πτώση, τόσο στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** όσο και την **Ευρωζώνη**. Συγκεκριμένα, υποχωρεί κατά 7,4 στην ΕΕ και κατά 7,1 μονάδες στην Ευρωζώνη και διαμορφώνεται στις 77,5 και 80,4 μονάδες αντίστοιχα, τις χαμηλότερες τιμές από το 1993, ενώ και στις δύο ζώνες, ο δείκτης καταγράφει τη μεγαλύτερη υποχώρηση από μήνα σε μήνα. Η υποχώρηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες είναι καθολική, χαρακτηρίζοντας όλους τους επιμέρους τομείς. Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** αγγίζει τη χαμηλότερη τιμή της τελευταίας δεκαπενταετίας, ενώ ο δείκτης στις **Υπηρεσίες** καταγράφει ιστορικά χαμηλά στη δωδεκαετή πορεία του. Στη **Βιομηχανία** και στις **Κατασκευές** οι αντίστοιχοι δείκτες υποχώρησαν μεν σημαντικά, ωστόσο απέχουν ακόμη από τα ιστορικά χαμηλά του 1992 και 1993 αντίστοιχα.

Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία** ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχώρησε κατά έξι μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη και διαμορφώθηκε στις -19 και -18 μονάδες αντίστοιχα. Όλα τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη επιδεινώνονται: οι εκτιμήσεις για τα *επίπεδα των παραγγελιών* υποχωρούν κατά 6 μονάδες, ενώ σημαντική είναι και η πτώση στις προβλέψεις για την *εξέλιξη της παραγωγής* κατά 9 μονάδες αντίστοιχα, με τις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το ύψος των *αποθεμάτων* τους να επιδεινώνονται και αυτές, ωστόσο οριακά.
- Στις **Υπηρεσίες**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών περιορίζεται κατά 6 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη, στο -10 και -6 αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την *τρέχουσα δραστηριότητά τους* υποχωρούν κατά 5 και 4 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για την *πορεία της ζήτησης* περιορίζονται και αυτές κατά 5 και 6 μονάδες αντίστοιχα. Τέλος, οι προβλέψεις για την *εξέλιξη της ζήτησης* το επόμενο διάστημα υποχωρούν σημαντικά, τόσο στην ΕΕ όσο και την Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο** οι προσδοκίες υποχωρούν ΕΕ και Ευρωζώνη κατά 3 και 5 μονάδες, φθάνοντας τον Οκτώβριο τις -16 και -13 αντίστοιχα. Τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη καταγράφουν όλα επιδείνωση. Έτσι, οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα πορεία των πωλήσεων* υποχωρούν κατά δύο μονάδες και στις δύο ζώνες, ενώ και οι εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων επιδεινώνονται οριακά, με την μεγαλύτερη υποχώρηση να καταγράφεται στις προσδοκίες για την *εξέλιξη των πωλήσεων τους επόμενους μήνες*, οι οποίες διαμορφώνονται κατά 7 και 9 μονάδες χαμηλότερα σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα.

- Πτώση των προσδοκιών καταγράφεται και στις **Κατασκευές**, με το δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών να διαμορφώνεται στις -25 και -20 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη, έχοντας υποχωρήσει αντίστοιχα κατά 5 και 4 μονάδες σε σχέση με τον Σεπτέμβριο. Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για το *επίπεδο των εργασιών* τους εξασθενούν κατά 5 μονάδες και στις δύο ζώνες, ενώ επιδεινώση καταγράφεται και στις προβλέψεις για την *πορεία της απασχόλησης* στον κλάδο, κατά 5 και 4 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** υποχωρεί τον Οκτώβριο στις -23 και -24 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, από τις -19 μονάδες που ήταν και στις δύο ζώνες τον Σεπτέμβριο, παραμένοντας χαμηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο του. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την *οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους* καταγράφουν οριακή υποχώρηση, ενώ έντονη είναι η πτώση των προσδοκιών για την *οικονομική κατάσταση της χώρας το επόμενο διάστημα*. Η πρόθεση για *αποταμίευση* το προσεχές 12μηνο παραμένει στα ίδια επίπεδα στην Ευρωζώνη, ενώ επιδεινώνεται κατά 3 μονάδες στην ΕΕ. Οι δυσμενείς προβλέψεις για την *εξέλιξη της ανεργίας* ενισχύονται σημαντικά τον Οκτώβριο, με τους αντίστοιχους δείκτες να περιορίζονται κατά 8 και 10 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη.
- Τέλος, ο Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** καταγράφει νέο ιστορικό χαμηλό στη δίχρονη πορεία του, τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη (στις -4 και -5 μονάδες αντίστοιχα), αντανakλώντας ασφαλώς την εικόνα της τρέχουσας κρίσης της διεθνούς οικονομίας, η οποία εκπορεύεται άλλωστε από τον συγκεκριμένο τομέα. Στις επιμέρους παραμέτρους, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* υποχωρούν κατά 21 και 23 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Έντονη είναι η υποχώρηση των προσδοκιών για τη *μελλοντική εξέλιξη της ζήτησης*, με τη μεγαλύτερη ωστόσο πτώση να σημειώνεται στις εκτιμήσεις για την *επιχειρηματική δραστηριότητα του τελευταίου τριμήνου*, η οποία φθάνει τις 23 και 27 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη.

Σε όλες τις χώρες ανεξαιρέτως, το οικονομικό κλίμα επιδεινώνεται τον Οκτώβριο. Ιδιαίτερα χαμηλή είναι η πτώση που καταγράφεται στην Ολλανδία (-11,3 μονάδες), τη Γαλλία (-6,5 μονάδες), την Ιταλία (-6,1 μονάδες), το Ηνωμένο Βασίλειο (-5,7 μονάδες), την Πολωνία (-5,1 μονάδες), τη Γερμανία (-4,8 μονάδες) και την Ισπανία (-3,5 μονάδες). Σε όλες αυτές τις χώρες, εκτός της Πολωνίας, ο δείκτης οικονομικού κλίματος βρίσκεται κάτω από το μακροχρόνιο μέσο όρο του. Στην Ελλάδα, ο δείκτης υποχωρεί κατά 9,5 μονάδες, κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ και της Ευρωζώνης, καταγράφοντας ιστορικά χαμηλά επίπεδα και κατατάσσοντας τη χώρα στη 19^η θέση ανάμεσα στα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη. Ωστόσο, η Ελλάδα δεν είναι η μόνη χώρα που σημειώνει νέο ιστορικό χαμηλό τον Οκτώβριο, αφού το Λουξεμβούργο, Η Εσθονία, η Ισπανία και η Ουγγαρία είναι χώρες οι οποίες καταγράφουν και αυτές νέα χαμηλά ρεκόρ.

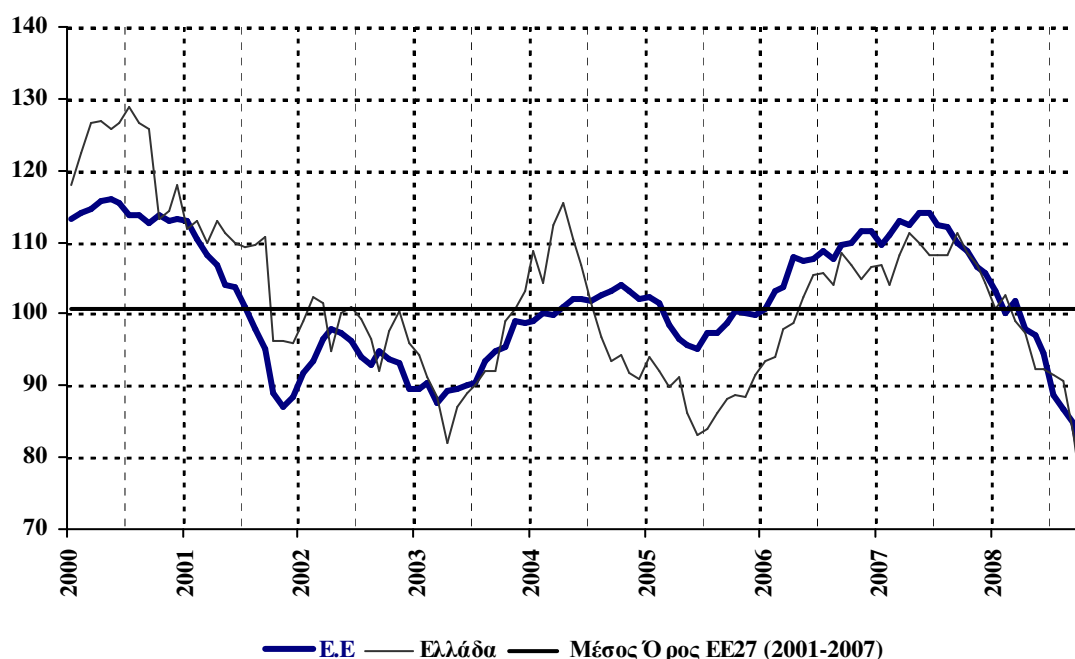
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2007=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	2001-2008			Μ.Ο έτους								
	Μ.Ο.	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007				
ΕΕ-27	100,0	114,1 Μαι-07	87,0 Νοε-01	92,3	101,8	98,6	107,5	110,8				
Ευρωζώνη	99,0	112,0 Ιαν-01	86,6 Νοε-01	92,5	98,7	97,4	106,3	108,4				
Ελλάδα	99,1	115,4 Απρ-04	72,9 Οκτ-08	92,4	102,2	88,6	102,3	108,0				
2007												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	109,7	111,0	112,9	112,5	114,1	114,1	112,3	112,2	109,8	108,8	106,6	105,8
Ευρωζώνη	108,6	109,0	110,6	110,4	111,6	111,1	110,4	109,4	106,3	105,4	104,1	103,4
Ελλάδα	106,9	104,1	108,3	111,2	109,9	108,1	108,2	108,3	111,2	108,6	106,8	104,3
2008												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	103,3	100,3	101,9	98,0	97,1	94,5	88,8	86,7	85,2	77,5		
Ευρωζώνη	101,7	100,2	99,6	97,1	97,6	94,8	89,5	88,5	87,7	80,4		
Ελλάδα	100,6	102,7	98,9	97,4	92,3	92,2	91,6	90,7	83,3	72,9		

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2006=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα (1990-2007=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

β) Ελλάδα: Σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα ο δείκτης οικονομικού κλίματος

Όπως συμβαίνει σε όλες ανεξαιρέτως τις χώρες της Ευρώπης τον Οκτώβριο, έτσι και στην Ελλάδα, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος συνεχίζει να υποχωρεί, για όγδοο μάλιστα κατά σειρά μήνα. Διαμορφώνεται πλέον στις 72,9 μονάδες, επίδοση που συνιστά το χαμηλότερο επίπεδο του δείκτη από το 1990. Είναι προφανές ότι η κρίση η οποία πλήττει την παγκόσμια οικονομία με αιχμή το χρηματοπιστωτικό σύστημα, η γενικευμένη αβεβαιότητα και η αδυναμία πρόβλεψης του μεγέθους και των επιπτώσεων της στην πραγματική οικονομία συνεχίζουν να επηρεάζουν αρνητικά καταναλωτές και επιχειρήσεις. Και αν οι καταναλωτές είναι γενικά περισσότερο ευαίσθητοι στις δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις με αποτέλεσμα ο δείκτης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης να ενσωματώνει με έναν άμεσο τρόπο την αβεβαιότητα, πλέον φαίνεται να πλήττονται έντονα και οι επιχειρηματικές προσδοκίες σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Έτσι στην Ελλάδα:

- στη **Βιομηχανία**, οι προβλέψεις για την πορεία της παραγωγής και της ζήτησης είναι πολύ χαμηλές και οι νέες παραγγελίες περιορισμένες, με αποτέλεσμα τη διόγκωση των αποθεμάτων,
- στις **Υπηρεσίες** αν και η τρέχουσα ζήτηση είναι σταθερή, οι προβλέψεις για την εξέλιξή της στο επόμενο διάστημα είναι αρνητικές,
- στο **Λιανικό Εμπόριο** οι τρέχουσες πωλήσεις είναι χαμηλότερες του αναμενομένου και οι προβλέψεις για την επόμενη περίοδο πολύ ηπιότερες σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες,
- στις **Κατασκευές** και ιδιαίτερα στα Κατασκευές Κατοικιών η πορεία των εργασιών αλλά και το επίπεδο του προγράμματος εργασιών κρίνεται ως χαμηλό, αν και η εξασφαλισμένη δραστηριότητα για πάνω από 1,5 χρόνο σε όλων των ειδών τις κατασκευές διευκολύνει την επιχειρηματική λειτουργία,
- η **Καταναλωτική εμπιστοσύνη** υποχωρεί αισθητά σε νέο ιστορικό χαμηλό, με δυσμενείς προβλέψεις για τη χρηματοοικονομική κατάσταση του νοικοκυριού και την ανεργία, αλλά και πολύ χαμηλή πρόθεση για σημαντικές αγορές διαρκών αγαθών (κατοικίας, αυτοκινήτου, κτλ) μεσοπρόθεσμα.

Η πίεση πάντως σε όλους τους τομείς της εγχώριας οικονομίας συνεχίζει να επηρεάζει και τις τιμές γι' αυτό και οι προβλέψεις για την εξέλιξή τους στο επόμενο διάστημα, είναι πολύ ήπιες, γεγονός που διαισθάνονται και αναμένουν και οι καταναλωτές.

Στις επόμενες ενότητες ακολουθούν οι αναλυτικές εξελίξεις ανά τομέα.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Σε πολύ χαμηλό επίπεδο οι προσδοκίες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** σημειώνει κατακόρυφη πτώση τον Οκτώβριο στις 83,9 μονάδες, από τις 92,2 μονάδες του Σεπτεμβρίου, καταγράφοντας ιστορικά χαμηλό ρεκόρ για την περίοδο 2001-2008. Η διάχυτη απαισιοδοξία, προϊόν της κρίσης που διανύει η εγχώρια αλλά και η διεθνής οικονομία, αντανακλάται σε όλους ανεξαιρέτως τους επιμέρους δείκτες που διαμορφώνουν τις προσδοκίες των βιομηχανικών επιχειρήσεων. Σημαντική ένδειξη εξάλλου της δυσμενούς κατάστασης αποτελεί και η ισχυρή πτώση των πληθωριστικών προσδοκιών από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. Αναλυτικότερα:

α) Οι θετικές προβλέψεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς μήνες καταγράφουν σημαντική πτώση, με το καθαρό ισοζύγιο απαντήσεων να παραμένει μεν θετικό, στο +5, έχοντας ωστόσο υποχωρήσει κατά 13 μονάδες σε σχέση με το αντίστοιχο του Σεπτεμβρίου.

β) Διογκωμένα εμφανίζονται και τα αποθέματα τον Οκτώβριο, καθώς το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι τα αποθέματά του βρίσκονται σε υψηλότερο επίπεδο από το κανονικό για την εποχή διευρύνεται στο 28% (23% τον Σεπτέμβριο) και το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις +24 μονάδες (από +19 τον περασμένο μήνα).

γ) Ακόμα δυσμενέστερες εμφανίζονται τον Οκτώβριο και οι εκτιμήσεις για το επίπεδο των παραγγελιών και της ζήτησης, με το καθαρό ισοζύγιο απαντήσεων να παραμένει αρνητικό, καταγράφοντας έντονη υποχώρηση κατά 13 μονάδες, στις -29 μονάδες.

δ) Στην ίδια κατεύθυνση με την εγχώρια ζήτηση κινούνται και οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού. Το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει μείωση της ζήτησης από το εξωτερικό διευρύνεται σημαντικά στο 36% (από 25% τον Σεπτέμβριο), ενώ και οι προβλέψεις για τις εξαγωγές τους επόμενους μήνες είναι δυσοίωνες, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένει υποχώρηση να διπλασιάζεται τον Οκτώβριο στο 20%.

ε) Η εξασθένηση της δραστηριότητας αποτυπώνεται και στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το ποσοστό χρησιμοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού τους, το οποίο εξασθενεί για τρίτο κατά σειρά μήνα στο 75,2% (από 76% τον Σεπτέμβριο). Από την άλλη πλευρά όμως οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής δεν επηρεάζονται και διατηρούνται στην περιοχή των πέντε μηνών.

στ) Οι παραπάνω εξελίξεις επιτείνουν τις αρνητικές προοπτικές της απασχόλησης στον τομέα καθώς οι προβλέψεις για το επόμενο τρίμηνο γίνονται ακόμα πιο δυσμενείς. Το σχετικό ισοζύγιο υποχωρεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, στο -13 με δύο στις δέκα επιχειρήσεις να προβλέπουν πτώση της απασχόλησης τους επόμενους μήνες.

ζ) Η πίεση που δέχονται οι βιομηχανικές επιχειρήσεις οδηγεί και σε ηπιότερες προβλέψεις για την πορεία των τιμών τους: μόλις μία στις δέκα επιχειρήσεις αναμένει άνοδο των τιμών των προϊόντων της, με το σχετικό ισοζύγιο να λαμβάνει μάλιστα αρνητικό πρόσημο (-2) για πρώτη φορά τους τελευταίους 27 μήνες. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι υπερτερούν όσοι αναμένουν μείωση τιμών τους προσεχείς μήνες, έναντι όσων προβλέπουν άνοδο.

η) Από την τριμηνιαία έρευνα σχετικά με το επίπεδο των νέων παραγγελιών προκύπτει έντονη υποχώρηση του δείκτη. Το ποσοστό εκείνων που βλέπουν να ενισχύονται οι παραγγελίες τους κατά τους επόμενους μήνες περιορίζεται σημαντικά με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις που κρίνουν ότι οι παραγγελίες τους θα μειωθούν να υπερτερούν έναντι εκείνων που αναμένουν άνοδο (-4 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο).

θ) Στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην παραγωγική τους δραστηριότητα, σημειώνεται υποχώρηση στο ποσοστό εκείνων που αναφέρουν ότι αυτή διεξάγεται απρόσκοπτα, στο 45% (54% στην προηγούμενη μέτρηση Ιουλίου). Ο κυριότερος λόγος είναι, σύμφωνα με το 37% των επιχειρήσεων, η ανεπαρκής ζήτηση, ενώ ακολουθούν η ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (6%), αλλά και λόγοι που συνδέονται με το θεσμικό πλαίσιο, αλλά και τις ελλείψεις των πρώτων υλών λόγω των εκτεταμένων απεργιακών κινητοποιήσεων στους βασικούς λιμένες της χώρας (7%).

ι) Τέλος, από την έρευνα τριμήνου για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες προκύπτει σημαντική αλλαγή τάσης. Από τις αρκετά θετικές προβλέψεις τον Ιούλιο, πλέον τον Οκτώβριο είναι περισσότερες οι επιχειρήσεις που αναμένουν μείωση εξαγωγών έναντι όσων προσδοκούν άνοδο, τόσο για την αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και για τη Βαλκανική και τις λοιπές αγορές.

Οι εξελίξεις στις επιμέρους κατηγορίες αγαθών της Βιομηχανίας είναι δυσμενείς στα Καταναλωτικά και τα Ενδιάμεσα αγαθά, ενώ από τη γενική τάση φαίνεται να διαφοροποιούνται μόνο τα Κεφαλαιουχικά Αγαθά όπου σημειώνεται ελαφρά ανάκαμψη προσδοκιών. Αναλυτικότερα:

Στα **Καταναλωτικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί σημαντικά τον Οκτώβριο, στις 89,1 μονάδες από τις 97,8 μονάδες τον προηγούμενο μήνα, τη χαμηλότερη επίδοση εδώ και 3,5 έτη (Ιούλιος 2005 στις 88,9 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη, σε όλα καταγράφεται γενικευμένη απαισιοδοξία. Έτσι, το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης σημειώνει πτώση κατά 8 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στο -14, ενώ και οι νέες παραγγελίες περιορίζονται, αφού μόλις το 12% των επιχειρήσεων αναμένει άνοδο τους τους προσεχείς μήνες (23% στην έρευνα Ιουλίου). Οι τάσεις για την παραγωγή

είναι εξίσου πτωτικές, με τις μισές επιχειρήσεις να δηλώνουν ότι η παραγωγή τους αναμένεται σταθερή τους επόμενους μήνες, γεγονός που αντανακλάται και στις ηπιότερες προβλέψεις για τις πωλήσεις προσεχώς. Οι συγκρατημένες προβλέψεις για την παραγωγή και τις πωλήσεις εξηγούν και το υψηλό ποσοστό επιχειρήσεων που κρίνει τα αποθέματά τους υψηλά για την εποχή (+22 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από +13 τον Σεπτέμβριο). Ταυτόχρονα, δυσμενείς είναι οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου. Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για τις εξαγωγές, περισσότερες επιχειρήσεις είναι εκείνες που θεωρούν ότι οι εξαγωγές τους θα μειωθούν τους επόμενους μήνες, ενώ πτώση καταγράφεται και στο ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι η παραγωγική τους δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα (46% έναντι 65% τον Ιούλιο).

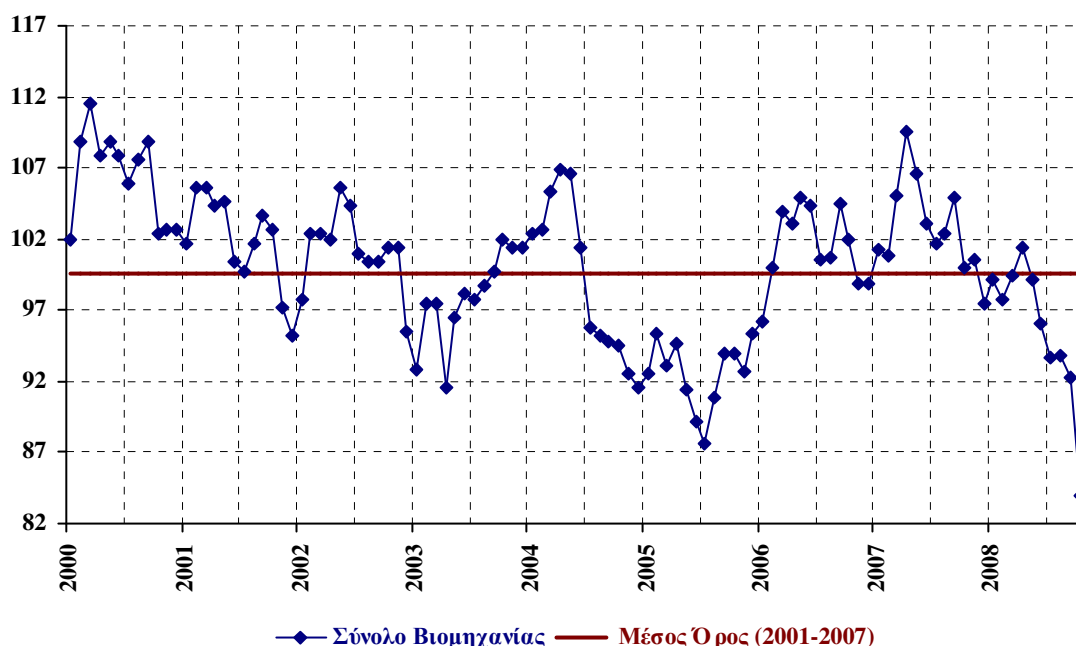
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

		2001-2007			Μ.Ο έτους						
		Μ.Ο.	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007		
Βιομηχανία (1996-2006=100)		99,6	109,5	83,9	97,9	99,1	92,6	101,5	102,8		
			<i>Απρλ-07</i>	<i>Οκτ-08</i>							
2007											
I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
101,3	100,9	105,1	109,5	106,6	103,1	101,6	102,4	104,9	100,1	100,5	97,5
2008											
I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
99,2	97,8	99,4	101,4	99,2	96,0	93,7	93,9	92,2	83,9		

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Συγκρατημένη άνοδος του δείκτη καταγράφεται όμως στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, σε αντίθεση με το σύνολο του τομέα, φθάνοντας τις 91,8 μονάδες από τις 88,2 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Στην εξέλιξη αυτή συμβάλλουν τόσο οι ελαφρώς ανοδικές προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς μήνες, όσο και ο περιορισμός των αρνητικών προβλέψεων για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης, με το σχετικό καθαρό ισοζύγιο να παραμένει αρνητικό, αλλά να περιορίζεται στο -16 από -21 τον περασμένο μήνα. Σε θετικό κλίμα κινούνται και οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα των αποθεμάτων, όπου μόνο το 1/5 των επιχειρήσεων κρίνει ότι είναι αυξημένα για την εποχή. Τα υπόλοιπα στοιχεία της έρευνας ωστόσο εμφανίζουν πτωτικές τάσεις, με εντονότερη την υποχώρηση στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα παραγωγή, αλλά και την απασχόληση του κλάδου, όπου στο σχετικό ισοζύγιο καταγράφεται πτώση 16 ποσοστιαίων μονάδων (στις +3 μονάδες). Στο τριμηνιαίο ερώτημα για τους λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα, το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι αυτή διεξάγεται απρόσκοπτα διευρύνεται (30% έναντι 18%). Όμως σχεδόν οι μισοί (48%) θεωρούν τη ζήτηση ανεπαρκή για την ομαλή λειτουργία τους. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις για τις νέες παραγγελίες αλλά και οι προβλέψεις για την εξαγωγική δραστηριότητα των επόμενων μηνών, επιδεινώνονται με τις επιχειρήσεις να εμφανίζονται περισσότερο δυσαρεστημένες σε σχέση με τις αντίστοιχες μετρήσεις του Ιουλίου.

Η υποχώρηση δέκα σχεδόν μονάδων που καταγράφεται στα **Ενδιάμεσα Αγαθά**, φέρνει τον δείκτη στις 76,2 μονάδες, τη χαμηλότερη επίδοση τα τελευταία 15 χρόνια. Όλες οι επιμέρους εκτιμήσεις και προβλέψεις για βασικά στοιχεία δραστηριότητας των επιχειρήσεων του κλάδου, καταγράφουν υποχώρηση. Ιδιαίτερα έντονη είναι η πτώση στις εκτιμήσεις των παραγγελιών και της ζήτησης, με το σχετικό καθαρό ισοζύγιο να «ανοίγει» στο -37 από -28 τον περασμένο μήνα. Υποχώρηση εξάλλου καταγράφεται και στο προσδοκώμενο επίπεδο παραγωγής, αφού πάνω από τρεις στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν πτώση τους επόμενους μήνες. Διογκωμένα εμφανίζονται και τα αποθέματα, με τρεις στις δέκα επιχειρήσεις να τα κρίνουν υψηλά για την εποχή, ενώ και οι προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφουν έντονη απαισιοδοξία, με το αρνητικό ισοζύγιο απαντήσεων να διευρύνεται στο -27 από -11 τον Σεπτέμβριο. Η δυσαρέσκεια είναι διάχυτη και στις προβλέψεις σχετικά με τις εξαγωγές των επιχειρήσεων του κλάδου, αλλά και τις εκτιμήσεις για τις νέες παραγγελίες, με το σχετικό ισοζύγιο απαντήσεων να διαμορφώνεται στις -5 μονάδες (+7 στην έρευνα Ιουλίου). Τέλος, πτώση καταγράφει και το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι η παραγωγική του δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα (σε 43% έναντι 52% τον Σεπτέμβριο), με την ανεπάρκεια της ζήτησης να επισημαίνεται από το 43% των ερωτηθέντων ως το βασικότερο πρόσκομμα στη λειτουργία τους.

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Προβληματισμός και δυσαρέσκεια στις Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** διατηρείται σχεδόν αμετάβλητος τον Οκτώβριο, στις 90,9 μονάδες, επίδοση μάλιστα ανώτερη της αντίστοιχης περυσινής (83,7 μονάδες). Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο εργασιών τους το επόμενο τρίμηνο παραμένουν αρνητικές, αν και οι μισές προβλέπουν σταθερότητα. Σταθερά αρνητικές, αν και αμβλύνονται ελαφρά, είναι οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι αυτή θα μειωθεί να υπερτερεί οριακά του ποσοστού που θεωρεί ότι η απασχόληση θα αυξηθεί (-1 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από -4 τον Σεπτέμβριο). Οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να εμφανίζονται δυσαρασχημένες από το τρέχον επίπεδο εργασιών τους, αν και δύο στους τρεις εκτιμούν απλώς σταθερή πορεία, καθώς η εξασφαλισμένη δραστηριότητα προσεγγίζει τους 17 μήνες. Άλλωστε σταθερά το 30% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι η χαμηλή ζήτηση εμποδίζει τη δραστηριότητά τους, ενώ μόνο το 19% - όσο και τον Σεπτέμβριο - δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στην παραγωγική του δραστηριότητα. Άλλα εμπόδια στην επιχειρηματική λειτουργία που επισημαίνονται είναι η γενική οικονομική κρίση, το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, αλλά και η πίεση για μεγάλες εκπτώσεις στις τιμές, κυρίως στα Δημόσια Έργα, (29% αντίστοιχα) και η ελλιπής χρηματοδότηση (20%). Από την άλλη πλευρά η χαμηλή ζήτηση έχει ως αποτέλεσμα οι προβλέψεις για τις τιμές στον κλάδο να αποκτούν σαφώς αρνητική τάση: σχεδόν το 40% δηλώνει ότι αναμένει πτώση τους έναντι μόλις 12% που αναμένει άνοδο. Στους επιμέρους τομείς, η επιδείνωση του κλίματος στις Ιδιωτικές Κατασκευές, αντισταθμίζεται από την μικρή άνοδο στις Κατασκευές Δημοσίων Έργων. Αναλυτικότερα:

Στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί ελαφρά και διαμορφώνεται στις 89,6 μονάδες, στα ίδια ακριβώς επίπεδα με την αντίστοιχη περυσινή επίδοση. Η σχετική δυσαρέσκεια προέρχεται από τις προβλέψεις για την εξέλιξη του επιπέδου εργασιών των επιχειρήσεων, οι οποίες γίνονται ακόμα πιο αρνητικές τον Οκτώβριο, με το σχετικό καθαρό ισοζύγιο να διπλασιάζεται, στο -18. Αποθαρρυντικές όμως είναι και οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το τρέχον επίπεδο εργασιών τους - ιδιαίτερα στις Κατασκευές Κατοικιών - , με μόλις δύο στις δέκα να κρίνουν πως έχει βελτιωθεί. Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την απασχόληση παραμένουν σταθερές, αν και σε οριακά θετικά επίπεδα (+2 το σχετικό ισοζύγιο), καθώς η εξασφαλισμένη δραστηριότητα στον κλάδο ξεπερνά τους 10 μήνες. Θετική εξέλιξη συνιστά και η μείωση του ποσοστού των επιχειρήσεων που αναμένουν άνοδο στο επίπεδο τιμών τους επόμενους μήνες. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν συναντά σοβαρά εμπόδια στην παραγωγική του δραστηριότητα περιορίζεται ελαφρώς σε 39% (από 42% τον Σεπτέμβριο), με εκείνους που διαφωνούν να προβάλλουν τη χαμηλή ζήτηση ως το βασικότερο εμπόδιο (39%) στη λειτουργία τους.

Οι προσδοκίες στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** διορθώνουν - κατά ένα μικρό όμως μέρος - τη μεγάλη υποχώρηση του Σεπτεμβρίου, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις 90,6 μονάδες (από τις 86,5 μονάδες). Μάλιστα η επίδοση αυτή είναι βελτιωμένη σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή επίδοση (80 μονάδες). Σε κάθε περίπτωση πάντως το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων εξακολουθεί να αποτιμάται ως χαμηλό από μεγάλο τμήμα των

επιχειρήσεων του κλάδου (πάνω από 40%), με ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του 12% να το θεωρεί ικανοποιητικό. Ταυτόχρονα, εμμένει και η δυσaréσκεια από την τρέχουσα πορεία των εργασιών η οποία κρίνεται ως ικανοποιητική μόνο από ένα 19% των επιχειρήσεων. Οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση αμβλύνονται ελαφρά, με τους περισσότερους να εκτιμούν σταθερότητα, ενώ οι αποπληθωριστικές προσδοκίες για τις τιμές ενισχύονται ακόμη περισσότερο τον Οκτώβριο: οι μισές επιχειρήσεις αναμένουν μείωση των τιμών γεγονός που σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις του κλάδου θα είναι αναγκασμένες να προσφέρουν εξαιρετικά χαμηλές εκπτώσεις στα δημοπρατούμενα έργα. Γι' αυτό και σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων (95%) δηλώνει ότι συναντά εμπόδια στη διεξαγωγή της δραστηριότητάς του, τα οποία εντοπίζει κυρίως στις μεγάλες εκπτώσεις στις τιμές των έργων (40%), την ελλιπή χρηματοδότηση (28%) και την ανεπαρκή ζήτηση (23%). Πάντως θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εξασφαλισμένη δραστηριότητα στον κλάδο ξεπερνά τους 20 μήνες.

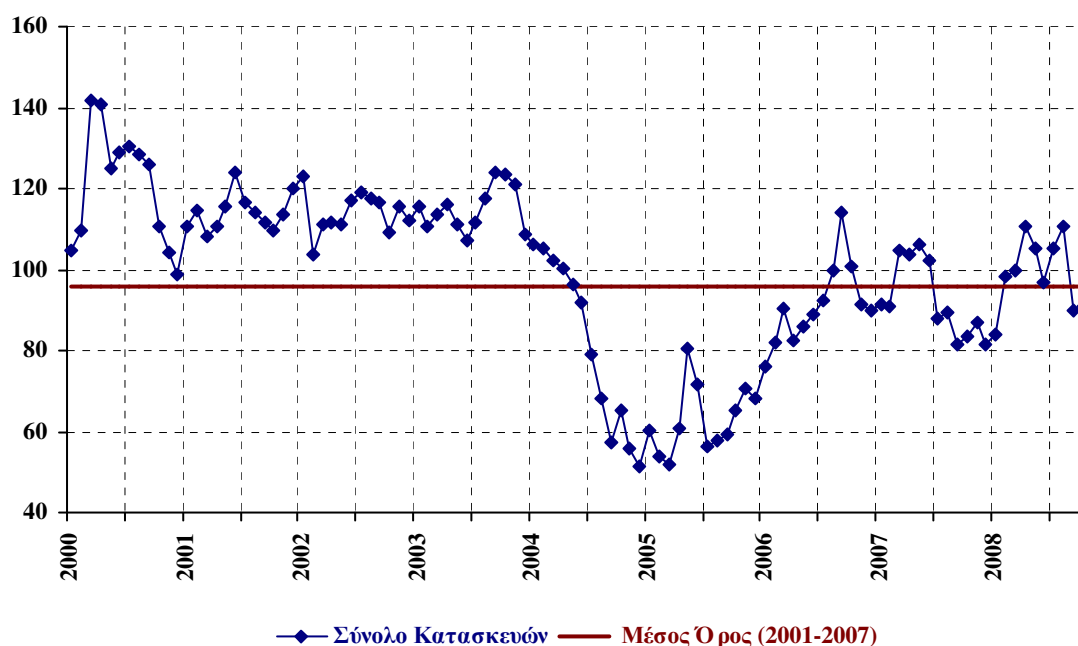
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

		2001-2007			Μ.Ο έτους						
		Μ.Ο.	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007		
Κατασκευές (1996-2006=100)		95,9	123,8	51,4	115,0	81,5	63,0	91,1	92,5		
			<i>Σεπτ-03</i>	<i>Δεκ-04</i>							
2007											
I	Φ	Μ	A	Μ	I	I	A	Σ	O	N	Δ
91,4	90,7	104,9	103,7	106,2	102,1	87,7	89,4	81,5	83,7	86,9	81,5
2008											
I	Φ	Μ	A	Μ	I	I	A	Σ	O	N	Δ
84,2	98,1	99,7	110,5	105,4	97,0	105,2	110,5	90,0	90,9		

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Συνεχής επιδείνωση του κλίματος

Στο **Λιανικό εμπόριο**, σημειώνεται νέα αισθητή υποχώρηση του Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών τον Οκτώβριο, η έκτη κατά σειρά φέτος. Ο Δείκτης διαμορφώνεται στις 88,7 μονάδες, επίδοση που είναι η χαμηλότερη της πενταετίας και προσεγγίζει πλέον το κατώτατο όριο της περιόδου 2001-2008 (87,1 μονάδες). Όλα τα στοιχεία δραστηριότητας συμβάλλουν στην πτώση των προσδοκιών, με εντονότερη την υποχώρηση των εκτιμήσεων για το επίπεδο πωλήσεων το τελευταίο διάστημα, όπου το 1/3 των επιχειρήσεων τις κρίνει μειωμένες. Συνακολούθως, το επίπεδο των αποθεμάτων εκτιμάται διογκωμένο για την εποχή από περισσότερες επιχειρήσεις σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, με το σχετικό ισοζύγιο θετικών/αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται στις +23 μονάδες από τις +18 τον περασμένο μήνα, ενώ και οι προοπτικές για άνοδο των πωλήσεων τους προσεχείς μήνες εξασθενούν. Ως αποτέλεσμα, διατυπώνονται πολύ ηπιότερες προσδοκίες για το επίπεδο παραγγελιών στον κλάδο το επόμενο διάστημα, με τις περισσότερες επιχειρήσεις να αναμένουν πτώση, γεγονός το οποίο συμπαρασύρει και τις - έως τον Οκτώβριο - έντονα θετικές προβλέψεις για την απασχόληση. Αν και ελάχιστοι προβλέπουν μείωση, οι περισσότεροι (σχεδόν το 60%) δηλώνουν διστακτικοί για νέες προσλήψεις και τείνουν προς τη σταθερότητα, με αποτέλεσμα το καθαρό ισοζύγιο να υποχωρεί κατά 20 περίπου μονάδες, στο +29. Από την άλλη πλευρά όμως η πίεση αυτή δεν φαίνεται να επηρεάζει – όπως τουλάχιστον συμβαίνει στους άλλους τομείς – τις προβλέψεις για τις τιμές οι οποίες, ενισχύονται.

Από τις επιμέρους κλαδικές εξελίξεις, τα Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση και τα Είδη Οικιακού Εξοπλισμού, αντίθετα από τις συνολικές εξελίξεις του τομέα, καταγράφουν βελτίωση στις επιχειρηματικές τους προσδοκίες. Από τους υπόλοιπους τομείς, τα Οχήματα και Ανταλλακτικά είναι ο κλάδος που φαίνεται να πλήττεται εντονότερα από όλους. Αναλυτικότερα:

Στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί σημαντικά και διαμορφώνεται στις 105,3 μονάδες από τις 115,2 μονάδες τον Σεπτέμβριο, επίδοση αρκετά κατώτερη της αντίστοιχης περυσινής (123,1 μονάδες). Όλα τα στοιχεία δραστηριότητας επιδεινώνονται τον Οκτώβριο: οι θετικές εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των πωλήσεων υποχωρούν σημαντικά, με το σχετικό ισοζύγιο να υποχωρεί σχεδόν στο ήμισυ, φθάνοντας τις +33 μονάδες. Ούτε όμως και οι πωλήσεις της επόμενης περιόδου φαίνεται να είναι ικανοποιητικές, με τις θετικές προβλέψεις να εξασθενούν, γεγονός που πλήττει και τις προοπτικές της απασχόλησης οι οποίες περιορίζονται στο μισό (+35 από +71). Οι προσδοκίες για το επίπεδο των παραγγελιών είναι και αυτές ηπιότερες, παρόλο που ο όγκος των αποθεμάτων κρίνεται φυσιολογικός για την εποχή από τις περισσότερες επιχειρήσεις. Τέλος, οι προβλέψεις για την πορεία των τιμών είναι έντονα ανοδικές, καθώς σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις αναμένουν άνοδο (από 35% τον Σεπτέμβριο) το επόμενο διάστημα και μόνο το 7% των επιχειρήσεων δηλώνει μείωση (από 23% τον Σεπτέμβριο).

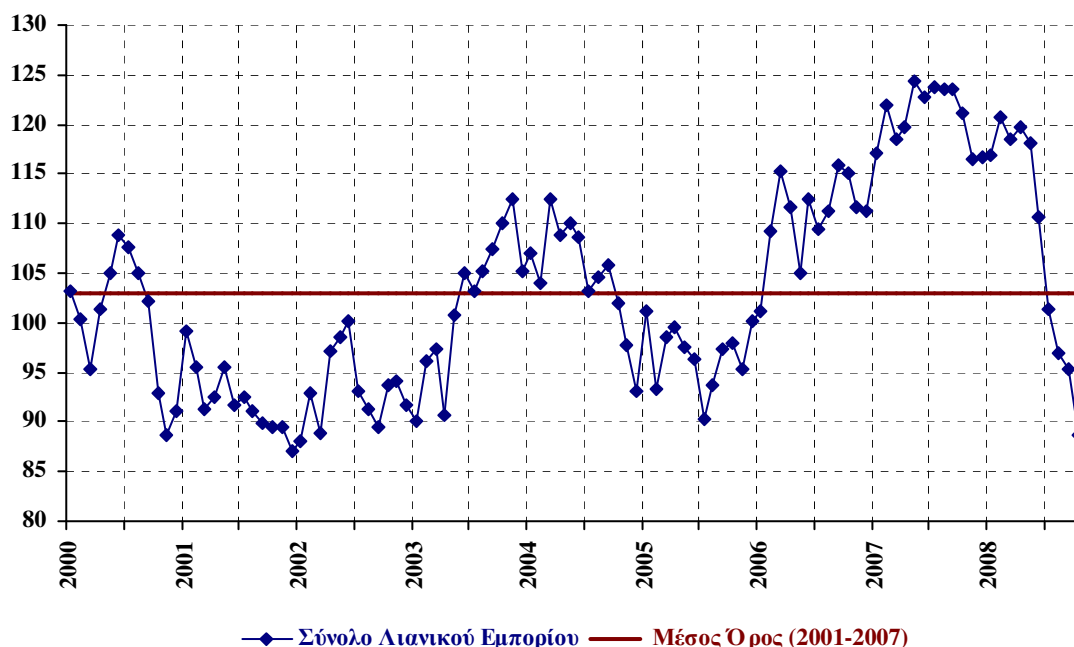
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

	2001-2007			Μ.Ο έτους							
	Μ.Ο.	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007			
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)	102,9	124,3	87,1	102,0	104,8	96,8	110,8	120,8			
		<i>Μαι-07</i>	<i>Δεκ-01</i>								
2007											
I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
117,1	122,0	118,5	119,7	124,3	122,7	123,8	123,5	123,6	121,0	116,5	116,6
2008											
I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
117,0	120,8	118,5	119,7	118,1	110,6	101,3	96,9	95,3	88,7		

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο
(1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Αντίθετα με το σύνολο του Λιανικού Εμπορίου, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, βελτιώνεται τον Οκτώβριο, φθάνοντας τις 122 μονάδες. Η επίδοση αυτή ωστόσο είναι σημαντικά χαμηλότερη της αντίστοιχης περυσινής (141,6 μονάδες), υποδηλώνοντας την υποτονική τάση στη αγορά φέτος. Οι επιχειρήσεις δείχνουν ικανοποιημένες από τις πωλήσεις αυτής της περιόδου, με το σχετικό ισοζύγιο να ξαναγίνεται θετικό (+47 μονάδες από -17 τον περασμένο μήνα), παρόλο που το επίπεδο των αποθεμάτων κρίνεται από ένα υψηλότερο ποσοστό σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, ως διογκωμένο (43% έναντι 6% τον Σεπτέμβριο). Ως αποτέλεσμα αυτού οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές είναι ηπιότερες του Σεπτεμβρίου. Οι θετικότερες εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων τροφοδοτούν θετικά τις προσδοκίες για την πορεία τους προσεχώς, γεγονός το οποίο ωστόσο δεν καταφέρνει να αντισταθμίσει τις μετριασθέντες προοπτικές

για την απασχόληση του κλάδου, αφού το 10% των επιχειρήσεων προβλέπει υποχώρησή της (1% τον Σεπτέμβριο). Τέλος, οι προβλέψεις για κλιμάκωση των τιμών είναι εντονότερες του Σεπτεμβρίου, γεγονός το οποίο επηρεάζει τελικά και το σύνολο των προβλέψεων στον κλάδο.

Ανοδικά κινούνται οι προσδοκίες και στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να βελτιώνεται τον Οκτώβριο κατά 6 σχεδόν μονάδες σε σχέση με τον Σεπτέμβριο. Διαμορφώνεται έτσι στις 100,7 μονάδες, επίδοση ωστόσο σημαντικά κατώτερη της αντίστοιχης περυσινής (128,4 μονάδες). Στην άνοδο αυτή συμβάλλουν κατά κύριο λόγο οι ενισχυμένες προσδοκίες για άνοδο των πωλήσεων τους επόμενους μήνες, με το καθαρό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στο +34 από +29 τον Σεπτέμβριο, αλλά και οι ευνοϊκότερες εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων, το οποίο κρίνεται ικανοποιητικό για την εποχή από το 77% των επιχειρήσεων (53% στην προηγούμενη μέτρηση). Οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές ενισχύονται τον Οκτώβριο, γεγονός το οποίο όμως αφήνει ανεπηρέαστες τις προοπτικές για την απασχόληση, με το 36% των επιχειρήσεων να αναμένει σταθερότητα. Πάντως οι εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων δεν είναι καλές, με την ικανοποίηση να περιορίζεται και το σχετικό ισοζύγιο απαντήσεων να διαμορφώνεται στο +15 από +26 τον Σεπτέμβριο. Τέλος, σχετικά με τις τιμές, περισσότερες είναι τον Οκτώβριο οι επιχειρήσεις που προσδοκούν αποκλιμάκωση έναντι όσων προβλέπουν άνοδό τους, για πρώτη φορά μάλιστα εντός του 2008.

Η πτωτική τάση την οποία παρουσιάζει τους τελευταίους μήνες ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά** συνεχίζεται και οδηγεί τις προσδοκίες στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων δεκατριών ετών, στις 62,3 μονάδες. Η εξέλιξη αυτή είναι ενδεικτική της κρίσης την οποία διανύει ο κλάδος σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ως απόρροια της διεθνούς κρίσης στην αγορά δανεισμού. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, όλα φανερώνουν τη γενικευμένη δυσαρέσκεια του κλάδου: το καθαρό ισοζύγιο απαντήσεων στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διολισθαίνει στις -42 μονάδες (-16 τον Σεπτέμβριο), ενώ τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις εκτιμούν ότι τα αποθέματά τους είναι διογκωμένα για την εποχή. Συνακολούθως, και οι θετικές προοπτικές για τις παραγγελίες του κλάδου σχεδόν εξανεμίζονται, αφού μόλις το 11% των επιχειρήσεων προβλέπει άνοδό τους, ενώ την ίδια τάση καταγράφουν και οι προσδοκίες για τις πωλήσεις. Οι προβλέψεις για την απασχόληση στον κλάδο εξακολουθούν να είναι αρνητικές, καθώς παρόλο που το 8% δηλώνει ότι αυτή θα διατηρηθεί στα ίδια επίπεδα, ένα σημαντικό 16% δηλώνει ότι αυτή θα μειωθεί. Τέλος, σε όρους τιμών, η τάση προς τη σταθερότητα ενισχύεται καθώς το 86% - το υψηλότερο ποσοστό εντός του 2008 - δηλώνει ότι θα διατηρήσει τις τιμές σταθερές τους επόμενους μήνες.

Η ανοδική πορεία του δείκτη προσδοκιών τον περασμένο μήνα στα **Πολυκαταστήματα**, δίνει τη θέση της τον Οκτώβριο σε ήπια υποχώρηση. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διαμορφώνεται στις 114,4 μονάδες από τις 120,3 μονάδες τον Σεπτέμβριο, επίδοση υποδεέστερη της αντίστοιχης περυσινής (126,8 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη, θετικά εξελίσσονται οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο των αποθεμάτων τους, με το σχετικό ισοζύγιο να περιορίζεται στο +15 (+28 τον Σεπτέμβριο), ενώ άνοδος καταγράφεται στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές. Αντίθετα ωστόσο, τόσο

οι εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των πωλήσεων, όσο και οι προβλέψεις για την εξέλιξή τους τους επόμενους μήνες είναι λιγότερο ευνοϊκές έναντι του Σεπτεμβρίου, με το σχετικό μάλιστα ισοζύγιο των τελευταίων να υποχωρεί τον Οκτώβριο κατά 30 ποσοστιαίες μονάδες, στις +40 μονάδες. Οι εξελίξεις αυτές έχουν αρνητικές επιπτώσεις και στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, ενώ οι προσδοκίες που καταγράφονται σχετικά με τις τιμές είναι εντόνως πληθωριστικές καθώς σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, σχεδόν το διπλάσιο ποσοστό των επιχειρήσεων (32%) προβλέπει άνοδό τους το επόμενο διάστημα.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: *Αρνητικές οι προβλέψεις για τη ζήτηση στο επόμενο τρίμηνο*

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες**, συνεχίζει να κινείται σε χαμηλά επίπεδα, υποχωρώντας για τέταρτο μήνα. Διαμορφώνεται έτσι τον Οκτώβριο στις 92,2 μονάδες (από 103 μονάδες τον Ιούνιο), επίδοση που είναι η χαμηλότερη των τελευταίων 2,5 ετών και πλέον υποχωρεί κάτω από τα επίπεδα του μακροχρόνιου μέσο όρου του. Η εικόνα της τρέχουσας ζήτησης και της επιχειρηματικής δραστηριότητας δεν φαίνεται να είναι τόσο κακή, με ένα μικρό μόνο μέρος του συνόλου να εκτιμά μείωση. Ωστόσο προεξοφλείται έντονη επιδείνωση της ζήτησης στο επόμενο διάστημα, με αποτέλεσμα για πρώτη φορά τα τελευταία τρία έτη να υπερτερούν στο δείγμα όσοι αναμένουν πτώση της ζήτησης έναντι όσων αναμένουν αύξησή της, παρόλο που οι μισοί προβλέπουν σταθερή πορεία. Συνέπεια αυτής της δυσμενούς εξέλιξης είναι να πλήττονται και οι προβλέψεις για την πορεία της απασχόλησης οι οποίες γίνονται επίσης αρνητικές για πρώτη φορά μετά από αρκετούς μήνες ανοδικής τάσης. Σε πορεία αποκλιμάκωσης συνεχίζουν επίσης να κινούνται οι προβλέψεις για τις τιμές, καθώς μόνο 14%, το χαμηλότερο εδώ και αρκετούς μήνες, αναμένει άνοδο. Στο ίδιο πλαίσιο όλο και περισσότερες επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αντιμετωπίζουν εμπόδια στην παραγωγική τους δραστηριότητα (58% έναντι 50% τους προηγούμενους μήνες και 42% τον Μάιο), ενώ από τις υπόλοιπες, οι περισσότερες επισημαίνουν την ανεπάρκεια της ζήτησης (22%), τη γενικότερη οικονομική κατάσταση και τη διεθνή κρίση αλλά και τη γραφειοκρατία (14%) ως τα βασικότερα προσκόμματα στην ομαλή διεξαγωγή της επιχειρηματικής τους λειτουργίας, ενώ ενισχύεται στο 10% το ποσοστό όσων δηλώνουν ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού, όσο δηλαδή δηλώνει και ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (9%).

Στους κυριότερους κλάδους των Υπηρεσιών οι εξελίξεις ήταν συνοπτικά οι ακόλουθες:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια** υποχωρεί εκ νέου για τέταρτο μήνα στις 95,5 μονάδες (100,6 μονάδες τον Σεπτέμβριο), επίδοση υποδεέστερη της αντίστοιχης περυσινής (99,3 μονάδες). Οι δυσμενείς προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης χαρακτηρίζουν τον κλάδο, παρά το γεγονός ότι η επιχειρηματική κατάσταση έχει βελτιωθεί – αν και κινείται σε χαμηλά επίπεδα - σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Πιο συγκεκριμένα, παρόλο που η τρέχουσα ζήτηση βρίσκεται στα αναμενόμενα για την εποχή επίπεδα, οι προβλέψεις για την εξέλιξή της στο επόμενο διάστημα είναι αρνητικές, καθώς διευρύνεται στο 27% - το υψηλότερο ποσοστό φέτος – το ποσοστό αυτών που αναμένουν υποχώρηση στο επόμενο διάστημα. Το γεγονός αυτό φαίνεται να πλήττει έντονα την απασχόληση, αφού ένας

στους τέσσερις προβλέπει μείωσή της στο επόμενο τρίμηνο (από 13% τον Σεπτέμβριο). Σε όρους τιμών, οι προβλέψεις δείχνουν αποκλιμάκωση για πρώτη φορά εντός του 2008. Η υποχώρηση της ζήτησης οδηγεί σχεδόν το 80% των επιχειρήσεων να δηλώνει ότι η δραστηριότητά του συναντά προσκόμματα, με τις μισές επιχειρήσεις να επισημαίνουν ακριβώς την ανεπάρκεια ζήτησης ως τον κύριο ανασταλτικό παράγοντα της ομαλής διεξαγωγής της επιχειρηματικής τους λειτουργίας.

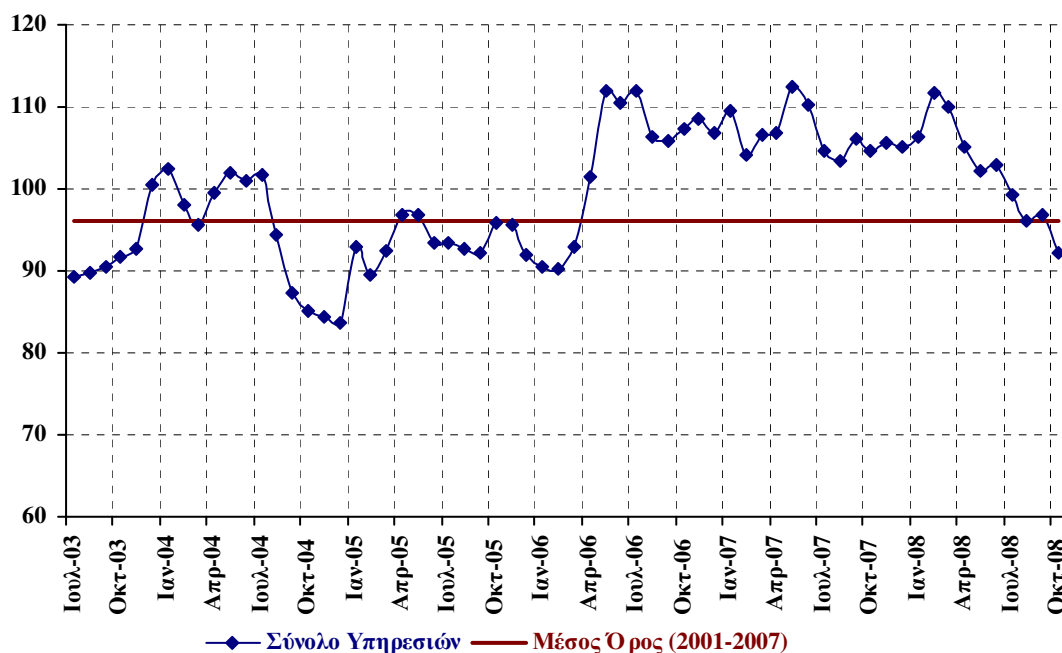
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

		2001-2007			Μ.Ο έτους						
		Μ.Ο.	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007		
Υπηρεσίες (1998-2006=100)		96,1	122,5	69,8	85,5	94,6	93,6	103,7	106,6		
			3 ^ο τριμ 01	Απριλ-03							
2007											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
109,5	104,2	106,5	106,9	112,4	110,3	104,6	103,5	106,2	104,7	105,6	105,1
2008											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
106,4	111,8	110,0	105,2	102,2	103,0	99,4	96,2	96,7	92,2		

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Παγιώνονται στα πολύ χαμηλά επίπεδα του προηγούμενα μήνα οι προσδοκίες στα **Τουριστικά Πρακτορεία** με το Δείκτη να κινείται στις 63 μονάδες, τη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων 5½ ετών όταν τον Ιούλιο βρισκόταν στις 102,4 μονάδες. Η δραστηριότητα στον κλάδο εξακολουθεί να θεωρείται φτωχή και μη ικανοποιητική, παρόλο που η υποχώρηση της

ζήτησης θεωρείται φυσιολογική για την εποχή. Ωστόσο οι προβλέψεις για την πορεία της τους επόμενους μήνες επιδεινώνονται σημαντικά, καθώς οι πέντε στους εννέα αναμένουν πτώση και μόλις το 12% δηλώνει αισιόδοξο. Οι δυσμενείς εξελίξεις αναμένεται να πλήξουν την απασχόληση σε σημαντικό βαθμό, καθώς το 56% δηλώνει ότι οι θέσεις εργασίας θα μειωθούν στον κλάδο στο επόμενο τρίμηνο. Η πτώση της ζήτησης οδηγεί σε σημαντική αποκλιμάκωση των τιμών, όμως μόλις το 12% (από 8% τον προηγούμενο μήνα) αναφέρει ότι η δραστηριότητά του διεξάγεται απρόσκοπτα. Αντίθετα, οι μισές επιχειρήσεις του κλάδου επισημαίνουν σταθερά την ανεπαρκή ζήτηση ως βασικό πρόσκομμα στη λειτουργία τους, με την ανεπάρκεια των κεφαλαίων κίνησης να ακολουθεί (18%).

Νέα επιδείνωση του κλίματος σημειώνεται στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, με το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να περιορίζεται στη χαμηλότερη επίδοση της τελευταίας τριετίας, στις 80 μονάδες (83 μονάδες τον Σεπτέμβριο). Και σε αυτόν τον κλάδο οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης στο επόμενο διάστημα είναι δυσοίωνες, ενώ η τρέχουσα ζήτηση δεν έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά σε σχέση με το προηγούμενο μήνα και παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Μία στις τρεις επιχειρήσεις αναμένει πτώση της ζήτησης, παρόλο που υπάρχει ένα σημαντικό 21% που δηλώνει ότι αναμένει ενίσχυσή της. Αρνητικές γίνονται όμως για πρώτη φορά φέτος οι προβλέψεις για την απασχόληση, ενώ σε αντίθεση με τους άλλους κλάδους των Υπηρεσιών, οι προβλέψεις ανόδου των τιμών ενισχύονται. Χαρακτηριστικό της δυσμενούς κατάστασης είναι πάντως το γεγονός ότι μόλις το 29% των επιχειρήσεων – το χαμηλότερο φέτος - δηλώνει ότι η παραγωγική λειτουργία τους διεξάγεται απρόσκοπτα (39% τον Σεπτέμβριο). Όσοι διαφωνούν προβάλλουν ως βασικά εμπόδια την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού για πρώτη φορά σε τόσο υψηλό ποσοστό (23%), την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (15%) και την ανεπάρκεια της ζήτησης (14%).

Αντίθετα με τους υπόλοιπους κλάδους στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (εκτός Τραπεζών) ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών ανακάμπτει ελαφρά μετά την έντονη πτώση του προηγούμενου μήνα και διαμορφώνεται στις 83 μονάδες, από τις 80 μονάδες τον Σεπτέμβριο που ήταν η κατώτερη τιμή των τελευταίων δύο ετών. Πιο συγκεκριμένα βελτιώνονται οι εκτιμήσεις για την κατάσταση των επιχειρήσεων το τελευταίο τρίμηνο, με τους ικανοποιημένους να είναι διπλάσιοι από τους δυσαρεστημένους, ανατρέποντας την αρνητική εικόνα του προηγούμενου μήνα. Αν και οι εκτιμήσεις για την εικόνα της τρέχουσας ζήτησης δεν διαφοροποιούνται σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, οι προβλέψεις για την εξέλιξή της στο επόμενο τρίμηνο είναι δυσοίωνες. Για πρώτη φορά φέτος οι απαισιόδοξοι υπερτερούν όσων αναμένουν άνοδο (μόλις 18% του συνόλου) γεγονός που πλήττει και τις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου. Παρά το δυσοίωνα πάντως περιβάλλον, ένα σημαντικό 57% έναντι 40% τον Σεπτέμβριο δηλώνει ότι δεν παρεμποδίζεται η επιχειρηματική του λειτουργία του, με το 19% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο πρόσκομμα στη λειτουργία του.

Γ. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

Στα χαμηλότερα επίπεδα της δεκαπενταετίας η καταναλωτική εμπιστοσύνη

Νέα αισθητή υποχώρηση σημειώνει ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** στην Ελλάδα τον Οκτώβριο. Ο Δείκτης περιορίζεται στις -57 μονάδες από -50 τον Σεπτέμβριο, μείωση που είναι μάλιστα ελαφρά εντονότερη της αντίστοιχης που σημειώνεται στο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Ωστόσο, και οι δείκτες καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε ΕΕ και Ευρωζώνη (-23 και -24 αντίστοιχα) σημειώνουν τη χαμηλότερη επίδοση από το 1993, ενδεικτική της διεθνούς αβεβαιότητας για την εξέλιξη της οικονομίας. Οι Έλληνες πάντως εξακολουθούν να πρωτεύουν σε απαισιοδοξία στην Ευρώπη, με τους Ούγγρους και τους Πορτογάλους να ακολουθούν. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η καταναλωτική εμπιστοσύνη υποχωρεί σε όλες ανεξαιρέτως τις χώρες της ΕΕ τον Οκτώβριο, ενώ σε όλες τις χώρες υπερτερούν οι απαισιόδοξοι έναντι των αισιόδοξων πολιτών, με εξαίρεση την Φινλανδία, όπου η σχέση είναι οριακή. Όπως είχε αναφερθεί και στο προηγούμενο δελτίο συγκυρίας, οι δειλές ενδείξεις ανάκαμψης που είχαν καταγραφεί σε ορισμένες χώρες τον προηγούμενο μήνα δεν είχαν λάβει υπόψη τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές και άρα αναμενόταν σημαντική αρνητική επίδραση τον Οκτώβριο.

Αναλυτικότερα για την Ελλάδα:

► **Διευρύνεται το ποσοστό των Ελλήνων καταναλωτών που προβλέπει επιδείνωση στην οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού του**

Οι προβλέψεις των Ελλήνων για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρούν τον Οκτώβριο κατά 4 μονάδες σε σχέση με τον Σεπτέμβριο και καταγράφουν τη χαμηλότερη επίδοση στην ΕΕ. Το ποσοστό αυτών που προβλέπουν επιδείνωση ή σημαντική επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης διευρύνεται στο 64% (58% τον Σεπτέμβριο), ενώ μόνο το 6% αναμένει βελτίωση ή σημαντική βελτίωση. Από τους πιο απαισιόδοξους στην Ευρώπη εμφανίζονται πλην των Ελλήνων οι Ούγγροι, οι Βέλγοι και οι Πορτογάλοι.

► **Οριακή επιδείνωση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο, επιδεινώνονται ελαφρά τον Οκτώβριο, με το 77% των Ελλήνων καταναλωτών να είναι λιγότερο ή περισσότερο απαισιόδοξο και μόλις το 6% να εμφανίζεται αισιόδοξο. Η Ελλάδα βρίσκεται και σε αυτόν τον δείκτη στη δυσμενέστερη θέση τον Οκτώβριο, ενώ ακολουθούν οι Ισπανοί, οι Γάλλοι, οι Ούγγροι και οι Πορτογάλοι.

► **Εξασθένηση της πρόθεσης για αποταμίευση**

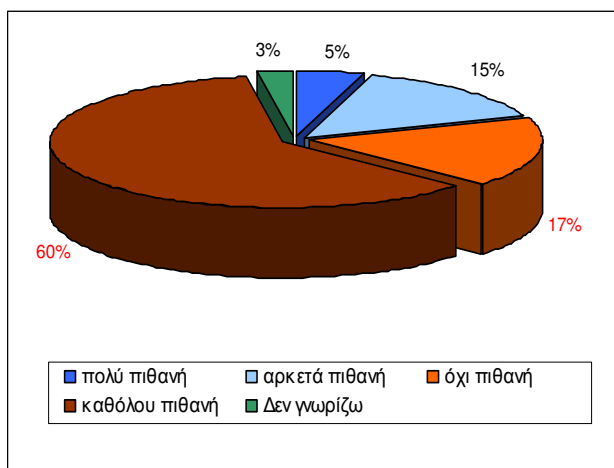
Εντονότατη πτώση καταγράφεται στην πρόθεση για αποταμίευση των Ελλήνων καταναλωτών, η οποία υποχωρεί κατά 10 μονάδες, με το 19% να δηλώνει ότι είναι πιθανόν να αποταμιεύσει στον επόμενο χρόνο, όταν το ποσοστό που δηλώνει το αντίθετο φθάνει το 78% τον Οκτώβριο. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι Ούγγροι καταναλωτές εμφανίζονται στο συγκεκριμένο

τομέα εξίσου απαισιόδοξοι με τους Έλληνες, ενώ ακόμη πιο δυσαρεστημένοι δηλώνουν οι Πορτογάλοι και οι Βέλγοι. Ωστόσο, υπάρχουν και χώρες, όπως το Λουξεμβούργο, η Φινλανδία, η Ολλανδία και η Αυστρία, όπου εκείνοι που προτίθενται να αποταμιεύσουν ξεπερνούν κατά πολύ όσους δηλώνουν ότι δεν θεωρούν πιθανό να αποταμιεύσουν.

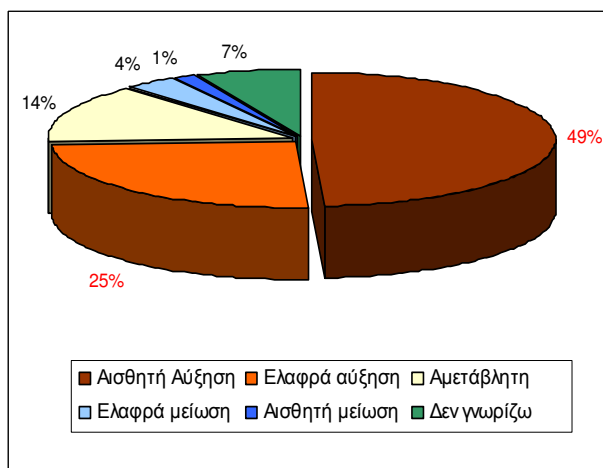
► **Περισσότεροι εκείνοι που προβλέπουν άνοδο της ανεργίας**

Και οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας από τους καταναλωτές επιδεινώνονται τον Οκτώβριο σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, κατά 7 μονάδες, με το 74% να προβλέπει αύξησή της. Από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, η Ισπανία εξακολουθεί να είναι και τον Οκτώβριο η μόνη πιο απαισιόδοξη χώρα από την Ελλάδα, με τη Ουγγαρία, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο να ακολουθούν, ενώ μόνο στη Σλοβακία η πλειονότητα αναμένει υποχώρηση της ανεργίας.

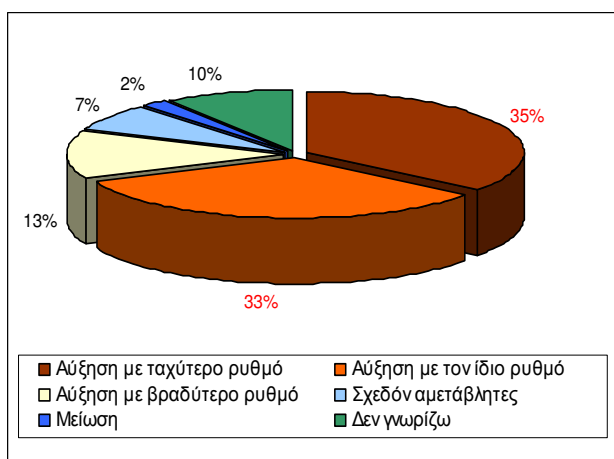
ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

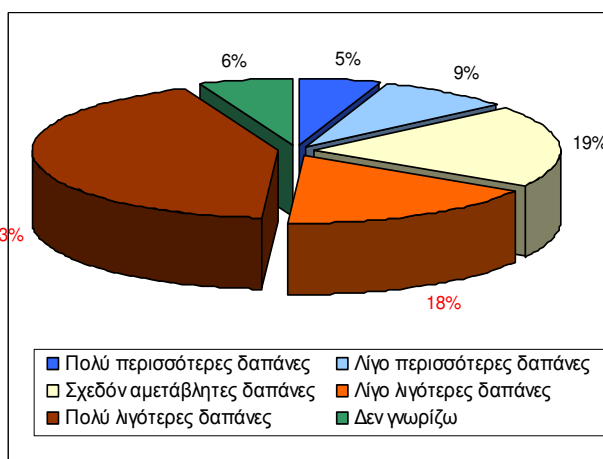
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

► **Αποπληθωριστικές οι προσδοκίες των ελληνικών νοικοκυριών**

Αποπληθωριστικές διαγράφονται οι προβλέψεις των ελληνικών νοικοκυριών για την εξέλιξη των τιμών, αφού το σχετικό ισοζύγιο περιορίζεται περαιτέρω τον Οκτώβριο, στο +44 από +51

τον Σεπτέμβριο, παρόλο που το 68% κρίνει ότι αυτές θα κινηθούν ακόμα ταχύτερα. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μόνο στην Ιταλία είναι περισσότεροι οι καταναλωτές που προβλέπουν σταθερότητα του επιπέδου των τιμών έναντι όσων αναμένουν άνοδο.

► **Έντονη εξασθένηση στην πρόθεση για μείζονες αγορές**

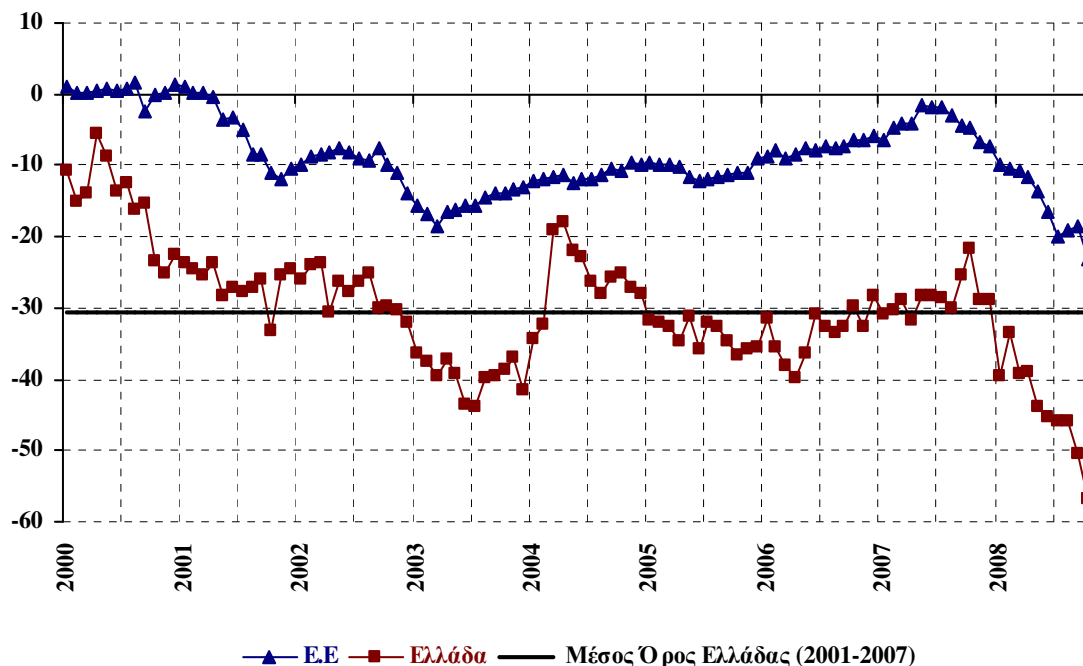
Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές (επίπλων, ηλεκτρικών/ηλεκτρονικών συσκευών, κ.λπ.) εντός του επόμενου τριμήνου καταγράφουν πτώση 12 μονάδων τον Οκτώβριο, τάση η οποία παρατηρείται σε όλες τις χώρες, με εξαίρεση την Τσεχία και την Σλοβακία, όπου οι αντίστοιχοι δείκτες δεν μεταβάλλονται. Στην Ελλάδα, οι τρεις στους πέντε καταναλωτές σκοπεύουν να περιορίσουν (ελαφρώς ή σημαντικά) αυτές τις αγορές, τάση που είναι ενδεικτική της αναμενόμενης επιβράδυνσης της ζήτησης.

Τον Οκτώβριο η έρευνα καταναλωτών που διεξάγει το IOBE για λογαριασμό της Ε.Επιτροπής θέτει **τρία επιπρόσθετα** ερωτήματα που μετρώνται σε τριμηνιαία βάση, τα οποία ανιχνεύουν ακόμα περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικότερα επισημαίνονται τα εξής:

- Η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου εντός των επόμενων 12 μηνών, περιορίζεται σημαντικά τον Οκτώβριο στους Έλληνες καταναλωτές, με το σχετικό ισοζύγιο να υποχωρεί κατά 11 μονάδες σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση του Ιουλίου. Μόλις 3,4% εμφανίζεται βέβαιο ότι θα προβεί σε αγορά αυτοκινήτου το 2009 και ακόμα 4% το θεωρεί πιθανό, έναντι 80% που δηλώνει με βεβαιότητα ότι δεν είναι καθόλου πιθανό να προβεί σε αυτή την ενέργεια. Τον Ιούλιο το ποσοστό των τελευταίων ήταν μόνο 65%.
- Η πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, δεν είναι στα άμεσα σχέδια της συντριπτικής πλειονότητας των Ελλήνων καταναλωτών. Όπως άλλωστε συμβαίνει και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Μόνο το 5% το θεωρεί πιθανό ή πολύ πιθανό, έναντι όμως διπλάσιου ποσοστού 10% τον Ιούλιο. Η ανάλυση των πρωτογενών δεδομένων φανερώνει ότι αυτό που συνέβη είναι μία σαφής μετατόπιση των διστακτικών καταναλωτών προς την σίγουρη αναβολή των όποιων σχεδίων τους.
- Σχετικά τέλος με την πρόθεση πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για τη βελτίωση ή την ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, σημειώνεται και εδώ υποχώρηση κατά 5 μονάδες σε σχέση με τη μέτρηση του Ιουλίου, με τους αντίστοιχους δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη να περιορίζονται επίσης κατά 2 μονάδες. Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως και εδώ διαπιστώνεται αναβολή των όποιων σχεδίων για ένα τμήμα περίπου 15% των καταναλωτών που φαινόταν μέχρι τουλάχιστον τον περασμένο Ιούλιο να το «σκεφτόταν» αρκετά σοβαρά.

Από τους τρεις αυτούς δείκτες είναι φανερό η τάση αναβολής των σχεδίων των καταναλωτών για μείζονες ενέργειες και αγορές η οποία προοιωνίζεται τελικά εξασθένηση της εγχώριας ζήτησης και συγκλίνει στις επίσημες προβλέψεις για τη μεσοπρόθεσμη μακροοικονομική εικόνα της χώρας.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	2001-2007			Μ.Ο έτους								
	Μ.Ο.	Max	Min	2003	2004	2005	2006	2007				
ΕΕ-27	-9,0	1,1	-18,4	-15	-11	-11	-8	-4				
Ευρωζώνη	-10,7	1,3	-20,9	-18	-14	-14	-9	-5				
Ελλάδα	-30,7	-17,9	-44,0	-39	-26	-34	-33	-28				
2007												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-6	-5	-4	-4	-2	-2	-2	-3	-5	-5	-7	-7
Ευρωζώνη	-7	-5	-5	-4	-2	-2	-2	-4	-6	-6	-8	-9
Ελλάδα	-31	-30	-29	-32	-28	-28	-29	-30	-26	-22	-29	-29
2008												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-10	-11	-11	-12	-14	-17	-20	-19	-19	-23		
Ευρωζώνη	-12	-12	-12	-12	-15	-17	-20	-19	-19	-24		
Ελλάδα	-40	-34	-39	-39	-44	-45	-46	-46	-50	-57		

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι οι καταναλωτές προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm